

Bemærkninger til foranstaaende Lovforslag.

Som det vil erindres, blev der i Oktober 1871 af Ministeriet forelagt Rigsdagen et Lovforslag om Lønningerne for de ved Arkivvæsenet ansatte Embeds- og Bestillingsmænd, der sluttede sig til den Lante at samle det Kgl. Geheimarkiv med det øvrige Arkivvæsen under en fælles Bestyrelse og at forene de specielle Regeringsarkiver til et Hele, dog med Undtagelse af Udenrigsministeriets, Krigsministeriets og Marineministeriets Arkiver, som dengang de paagjældende Ministerier mobsatte sig at afgive til et Fællesarkiv. Lovforslaget, der findes trykt i Rigsdagstidenden for 1871—72 Tillæg A. Spalte 1359 ff., kom efter den 1ste Behandling (Folkethingstidenden for 1871—72 Sp. 428 ff.) ikke videre end til Nedsættelsen af et Udvalg, hvis Betænkning er trykt i Rigsdagstidenden for 1871—72 Tillæg B. Sp. 1091 ff. Udvalget fastholdt, at samtlige spredte Regeringsarkiver burde samles til eet Arkiv (Rigsarkiv) og Enheden i denne Ordning fuldstændig gjenindsføres i alle Retninger, saa at alle Specialarkiver, alene med Undtagelse af de allernyeste og til daglig Brug for Administrationen nødvendige Arkivalier, bleve afgivne til det fælles Arkiv. I Rigsdagssamlingen 1876—77 blev det under 3die Behandling i Folkethinget af Finanslovsforslaget for 1877—78 paany udtalt som et idetmindste af Folkethinget næret almindeligt Ønske, at alle Arkivalierne maatte samles paa eet Sted og underlægges een Bestyrelse, se Folkethingstidenden for 1876—77 Sp. 2363—67, jfr. 2409, 2425—26, 2433—36, 2436—37, 2481—82. Og senere bragtes Sagen atter frem i sidstafvige Rigsdagssamling under 1ste Behandling i Folkethinget af Lønningslovsforslaget for flere under Ministeriet forterende Institutioner, se Folkethingstidenden for 1880—81 Sp. 675—76. Da det ved den forestaaende Revision af de forskellige Lønningslove ikke kan forsvares paany at udstyde Omordningen af de for Arkivernes Funktionærer i 1861 fastsatte Lønningsforhold, der kun ere ændrede ved Bestemmelsen i den almindelige Lønningslov af 26de Marts 1870 § 9, hvorved det tidligere Sædomsfrivningsstykke afløstes med en j. l. Godtgjørelse, men selvfølgelig Ordningen af Arkivvæsenet maa være givet forud for enhver ny Lønningsopstilling som det nødvendige Grundlag for en saadan, har man nu troet ikke længere at burde udsætte Afgjørelsen af Arkivreformen, og man skal derfor tillade sig, til Begrundelse af det foreliggende Lovforslag, i Korthed at angive, hvorledes man har tænkt sig Omordningen, som man har ønsket at bringe i saa nær Overensstemmelse som muligt med den Anskuelse, som Folkethinget gjentagne Gange har gjort gjældende.

For Liden ere Arkiverne følgende:

a. Det kgl. Geheimarkiv. Dette Arkiv blev skiftet af Kong Frederik III. som Kongens og Kongehusets eget Arkiv til Forskjel fra de forskellige Regeringskollegiers specielle Arkiver, og det kaldtes af Kongen „Dort Arkiv“ eller „Dove Arkiver“; siden blev dette Kongens eget eller private Arkiv stadig kaldt Geheimarkiv. Arkivet indeholder i saa Henseende de originale, Kongehuset og den kgl. Familie vedkommende, Arkistykker, saasom Kongeloven og de nugjældende Grundlove, kgl. Testamenter og Dispositioner, Egtteffabssager, Fødsler, afdøde Kongers efterladte Papirer, Brevstaber osv., ligeledes mangfoldige af de afdøde Konger ved Kjøb eller paa anden Maade erhvervede og nærmest til videnstabeligt eller historisk Brug i Kongens Arkiv indlemmede Samlinger, endelig en meget stor Del fra Regeringsarkiverne og Provinsialarkiver dertil afleverede ældre Arkivalier. I Mæret 1848 nedsattes en Kommission „anzaende en Forbedring og Udvidelse af Geheimarkivets Lokale“, som i sin Betænkning af 21de Juli 1849 ikke blot foreslog forskellige betydelige Lokaler afleverede og indrettede til Brug for dette Arkiv, men ogsaa fremsatte den Lante at udvide selve Arkivet til et „ældre Rigsarkiv“, omfattende alle Regeringsarkiverne indtil Mæret 1660. I det følgende Mæret fik denne Lante endvidere en betydelig Udvidelse, idet der ved Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenets Initiativ opnaaedes Enighed mellem de forskellige Ministerier om, fra deres Arkiver at aflevere alt hvad der fandtes af Sager ældre end 1750 (altsaa 100 Mæret tilbage i Liden) til Geheimarkivet. Disse Afleveringer fandt derefter til dels Sted i de følgende Mæret, idet Udenrigsministeriet og Marineministeriet afleverede samtlige Arkivalier indtil Mæret 1750, Justitsministeriet det kgl. danske Rancellis Arkivalier fra 1660 til 1750, Krigsministeriet samtlige Arkivalier først indtil 1750 og siden indtil Udgangen af 1802, det slesvigske Ministerium sine Kjøbenhavnske Arkivalier indtil 1730; en Aflevering af Rentekammerets og de dermed beslegtede Institutioners Sager og omfangsrige Regnskabsrækker var derimod kun lige paabegyndt, da man nødsagedes til at standse af Mangel paa Plads. Endvidere er der til Geheimarkivet senere afleveret fra Epistolerets Arkiv de norske Dombøger samt de danske Dombøger indtil Mæret 1660.

b) Kongeriget's Arkiv (samlet ved Lov 19de Febr. 1861). Dette Arkiv, hvis Navn hidrører fra den daværende Nedsættelse saavel til de „fælles“ som til det slesvigske og holsten-lauenburgske Ministerialarkiv, er dannet ved en Forening af det forrige danske Rancellis og det forrige Rentekammer's Arkiver, af hvilke det første gaar tilbage til Middelalderen, og det